

Bilo je nade i kod Ministarstva za znanost, imali su nekih mogućnosti, ali na konkretnu molbu bio je i konkretan odgovor:

— Prostorija nema.

Ministarstvo za kulturu imalo je dva ministra i oba sam molio.

Prvi ministar:

— Mi smo ministarstvo u osnivanju i sami nemamo dosta prostorija.

Drugi ministar:

— Što me nisi pitao dok sam bio kod grada, tada bi se nešto našlo.

Kad je spomenut grad, sjetio sam se svoga nekadašnjega studenta Mladena Čuture, sada pročelnika Gradskoga ureda za obrazovanje, kulturu i znanost.

— Naći će se, što se ne bi našlo — bilo je kratko obećanje, ali je do ostvarenja trebalo čekati gotovo godinu dana.

Najprije sam dobio lijepe prostorije u jednome dječjem vrtiću. Da *Jezik* s 43 godine ide u dječji vrtić, nije baš zgodno, ali što se može. Soba je bila lijepa, mjesta za dva stola i police, sićušno predsoblje (1 m²), zahod s rukoperom. Upraviteljica nije bila oduševljena, na riječima je

morala pristati, ali se ostvarenju odupirala iz petnih žila. Nisam htio s *Jezikom* na silu u dječji vrtić pa sam odustao. Brzoposlovni Čutura reče da ima drugu, bolju mogućnost. Jedna tjelovježbena zgrada uz rub Mirogoja pretvara se u dječje kazalište, bit će tamo i ured za kulturu maksimirske zajednice pa će se naći soba i za *Jezik*. Jest uz sam rub Mirogoja, ali je prava pravcata soba s upotrebom i drugih nusprostorija. Bilo je još obilježnja i pisanja, ali sam konačno 10. svibnja dobio ključ. Nakon 43 godine izlaženja *Jezik* je dobio svoju sobu i svoju pravu adresu: Bijenička 97.

To je samo jedna mala crtica *Jezikova* života, jedan od nevidljivih poslova, i teškoća, s kojima je skopčano izlaženje *Jezika*.

Međutim, donoseći tu radosnu vijest, valja napomenuti da bi to trebalo biti privremeno rješenje. Jednoga dana časopis *Jezik* trebao bi dobiti svoju sobu u prostorijama Zavoda za hrvatski jezik kad on bude primjereno oprostorijan.

S. B.

U SPOMEN

† Stjepan Sekereš
(8.4.1912.–18.3.1996.)

Stjepan Sekereš bio je dugo godina srednjoškolski profesor, a uz to i plodan i svestran istraživač, etnolog i jezikoslovac. U jednoj su se osobi tako sretno spojili gimnazijski profesor koji je u mnogih

naraštaja budio ljubav za hrvatski jezik i njegove zakonitosti — politici i nastavnim programima usprkos — dijalektolog, onomastičar, proučavatelj književnoga jezika na svim njegovim razinama te jezika slavonskih i baranjskih pisaca. O tome svjedoči njegov opus: 64 rada objavljena u uglednim edicijama (*Jezik, Hrvatski dijalektološki zbornik, Onomastica jugoslavića* i dr.) i sedam radova u rukopisu.

Rođen je 8. travnja 1912. u Torjancima u Baranji. Na Filozofskom je fakultetu u Zagrebu 20. lipnja 1936. »diplomski ispit položio iz XV. grupe nauka, grupa za narodni jezik i književnost

- A) historija južnoslavenskih književnosti
- B) hrvatski jezik sa staroslavenskim
- C) narodna historija, ruski i francuski jezik«.

Taj je podatak u Središnjem arhivu Filozofskog fakulteta u Zagrebu u knjizi diplomiranih studenata zagodinu 1936., pod brojem 759 pronašla mr. Tihana Petrović. I u fakultetskom arhivu u Zagrebu i u gimnazijskom arhivu u Našicama iznimno je malo podataka o njegovu životu.

Njegovo je zanimanje za znanstveni rad od početka bilo okrenuto prema Baranji i Slavoniji. Njegov seminarski rad, pronađen u ostavštini Stjepana Ivšića, tiče se jezika, kako mi je potvrdio prof. dr. Marko Samardžija. Piše o govoru Šokaca u Baranji i o njihovoj nošnji (1944.). Nastavlja s temom iz suvremenoga jezika (O poredbenim (načinskim) rečenicama, 1954.), a zatim se posve okreće dijalektologiji, istražujući, kao jedan od rijetkih, štokavske govore — i onomastici. Ustrajno bilježi riječi, njihove oblike i naglaske, imena i nadimke ljudi, nazive mještana i mjesta te pridjeve od njih. Za ljetnih školskih praznika otpućivao se na svoja terenska istraživanja. Propještao je Slavoniju i Baranju uzduž i poprijeko i istražio govore od Virovitice i Dalja do Nove Gradiške, od Požege do Vinkovaca i Iloka. U njegovim su opisima i govori Hrvata u zapadnoj Bačkoj. Posebno ga je zanimalo govor slavonske Podravine, o čemu je napisao i disertaciju, kritički se osvrnuvši na postojeće opise, što je, čini se, i bilo razlogom da mu disertacija nije bila prihvaćena. Rukopis se čuva u Nacio-

nalnoj i sveučilišnoj biblioteci u Zagrebu.

Od mnoštva dijalektoloških i onomastičkih radova Stjepana Sekereša, ovdje ćemo spomenuti tek neke:

- Govor našičkoga kraja,
- Govor Nove Gradiške i okolice,
- Govor Virovitice i okolice,
- Klasifikacija slavonskih govora,
- Govor Antina i Tordinaca,
- Govor Požeške kotline,
- Akcnatske zone slavonskog dijalekta,
- Govor Hrvata u zapadnoj Bačkoj,
- Korekcija Ivšićeve akcentuacije u »Šaptinovačkom narječju«,
- Govor iločkih Hrvata,
- Odnos govora slavonske Podravine prema kajkavskom narječju,
- Areali ikavskog, ekavskog i ijekavskoga govora u slavonskom dijalektu;
- Stara osobna imena u Slavoniji i Baranji,
- Antroponimija i toponimija južne Baranje,
- Antroponimija i toponimija slavonske Podravine.
- Slavonska osobna imena,
- Slavonska prezimena.
- Slavonski porodični nadimci...

Dosta je njegovih radova o naglasnoj problematici suvremenoga hrvatskoga jezika objavljeno u *Jeziku*:

- Razlikovna funkcija naglasaka u hrvatskom književnom jeziku,
- O naglasku peterosložnih imenica tipa *učiteljica*,
- O naglasku nekih slavonskih toponima,
- Strukturalne karakteristike akcentuacije u hrvatskom književnom jeziku,
- O naglasku imenica sa sufiksom *-onica*,
- Naglasak imenica tipa *kupovanje*.

Zanimala ga je i sintaksa, o čemu svjedoči rad (uz onaj o načinskim rečenicama) O rečenicama s dva veznika te radovi o sintaksi u djelima slavonskih pi-

saca (J. Kozarca, I. Kozarca, M. Lanosovića, M. A. Relkovića).

Sekereš je istraživao i stare osječke protokole i cehovske isprave, germanizme u osječkom govoru, slavonski i baranjski leksik i dr.

Već se iz navedenoga daje naslutiti širina interesa S. Sekereša. Koliko je za sve te radove trebalo ljubavi, odricanja i mukotrpnog rada, može se danas tek naslutiti, pogotovo ako se zna da nije imao nikakvu potporu sredina u kojima je djelovao i ako se znaju vrijeme i okolnosti koje su djelomice utjecale na izbor tema. I upravo stoga nije dobro prešutjeti da je istraživao i govore baranjskih i osječkih Srba, npr., a radove, iz nužde, objavljivao i u Novom Sadu.

Ako se njegovoj obradi građe i može prigovoriti da pokatkad nije najsuvremenija, to i ne mora biti začudno jer je djelovao u pokrajini, izvan velikih znanstvenih središta, oslonjen na dostupnu literaturu i vlastitu bogatu knjižnicu. Među-

tim, nitko od ozbiljnih znanstvenika ne osporava mu vjerodostojnost terenskih podataka, njihovu točnost i pouzdanost, usprkos nedostatnoj tehnici kojom se služio pri njihovu bilježenju. Osim toga, on je u mnogim selima nerijetko bio prvi i jedini istraživač.

Sekerešovi će radovi ostati budućim istraživačima trajno vrelo dragocjenih i nadasve pouzdanih podataka o govorima mnogih sela od kojih nekih danas više i nema. Posvjedočio je tako i nehotice hrvatsku nazočnost i u nekima od onih krajeva kojih se pripadnost hrvatskom korpusu osporavala.

Hrvatska bi mu se znanstvena javnost odužila temeljitom prosudbom njegova rada i objavljivanjem njegovih neobjavljenih radova. Bibliografija Stjepana Sekereša u tisku je u *Radovima* Zavoda za slavensku filologiju Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.

Marija Znika